

EUROPOS KOMISIJOS ATSAKYMAI

Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ PASTABAS SPECIALIOJOJE ATASKAITOJE

Sanglaudos politikos taisyklių pritaikymas
reaguojant į COVID-19

Lėšos naudojamos lanksčiau, tačiau reikia apsvarstyti
Sanglaudos politiką kaip reagavimo į krizes priemonę

Turinys

I. KOMISIJOS ATSAKYMAI GLAUSTAI	2
II. KOMISIJOS ATSAKYMAI Į PAGRINDINES EUROPOS AUDITO RŪMŲ PASTABAS	3
1. Nacionalinių valdžios institucijų prioritetų nustatymas krizės ir ekonomikos gaivinimo priemonėms	3
2. Lygiagretus skirtingų finansavimo srautų įgyvendinimas	3
3. Stebėseną ir ataskaitų teikimas	4
III. KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ REKOMENDACIJAS	4
1. 1 rekomendacija. Išanalizuoti sanglaudos politikos, kaip reagavimo į biudžeto krizę priemonės, tinkamumą	4
2. 2 rekomendacija. Atidžiai stebėti REACT-EU įsisavinimą, kad prireikus būtų teikiama parama, orientuota į rezultatus	4

Šiame dokumente pateikiami Europos Komisijos atsakymai į Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pastabas pagal [Finansinio reglamento 259 straipsnį](#), kurie turi būti paskelbti kartu su specialiąja ataskaita.

I. KOMISIJOS ATSAKYMAI GLAUSTAI

COVID-19 krizės piko metu ES institucijos bendradarbiavo, kad rastų geriausią būdą padėti valstybėms narėms, kurioms skubiai reikia likvidumo. Abi atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvos, leidusios naudoti turimas 2014–2020 m. laikotarpio **sanglaudos politikos lėšas**, pasirodė esančios labai naudingos nacionalinėms valdžios institucijoms. Audito Rūmų vertinimu, dėl naujų lankstumo priemonių visuose sektoriuose buvo perskirstyta apie 35 mlrd. EUR. Remiantis Komisijos skaičiavimais, maždaug du trečdaliai šios sumos, t. y. apie **23 mlrd. EUR¹**, buvo perskirstyti konkrečiai pandemijos poveikiui atremti ir skirti daugiausia sveikatos priežiūros sistemai, finansinei paramai mažosioms ir vidutinėms įmonėms bei laikiną nacionalinių sutrumpinto darbo laiko sistemų sukūrimui.

2021 m. sanglaudos politikai pagal iniciatyvą „NextGenerationEU“ buvo skirtas papildomas **50,6 mlrd. EUR vertės finansavimas iš REACT-EU išteklių**. Šis papildomas finansavimas **padėjo valstybėms narėms** padidinti jų likvidumą ir suteikti naujų išteklių krizės poreikiams patenkinti.

Komisija padėjo valdžios institucijoms išlaviruoti ir rasti sąveiką tarp visų naujų finansavimo priemonių. Visus prašymus ji laikė prioritetiniais, todėl programų pakeitimus buvo galima patvirtinti greitai. Net ir užbaigtos priemonės, pradėtos įgyvendinti po 2020 m. vasario 1 d., galėjo būti kompensuotos ir 100 % finansuotos iš ES biudžeto, nereikalaujant nacionalinio bendro finansavimo. Įgyvendinimo ir audito sistemoms buvo suteikta lankstumo, kartu išlaikant reikalavimą griežtai laikytis taikytinų taisyklių. „REACT-EU“ buvo pirmoji priemonė, panaudota pagal programą „NextGenerationEU“. Pirmasis mokėjimas valstybėms narėms atliktas 2021 m. birželio mėn.

Dėl didelio perprogramavimo ir laikino 100 % ES bendro finansavimo normos taikymo 2020–2021 m. finansinis įgyvendinimas dar labiau paspartėjo: EAR užbaigus audito darbą, 2022 m. spalio mėn. pabaigoje išlaidų lygis padidėjo iki 73 %.

COVID-19 pandemija sukėlė didelių sutrikimų valstybių narių ekonomikoje ir visuomenėje, dėl kurių kilo pavojus, kad didės regioniniai skirtumai ir socialinė nelygybė. Siekiant užtikrinti, kad sanglaudos politika būtų galima sėkmingai siekti ilgalaikio tikslo mažinti socialinius, ekonominius ir teritorinius skirtumus, šią politiką reikėjo skubiai pritaikyti prie platesnių aplinkybių ir šalinti pandemijos padarinius, darančius poveikį žmonių gyvenimui, įmonėms, investicijoms ir projektų įgyvendinimui. Lankstumo priemonės pagal CRII ir CRII+ buvo labai svarbios siekiant išvengti tolesnio regionų skirtumų didėjimo dėl krizės, kartu investuojant REACT-EU išteklius, kad būtų toliau teikiama būtina parama sveikatos priežiūrai, verslui ir darbuotojams, ir rengiantis ekonomikos gaivinimui pagal žaliuosius ir skaitmeninius prioritetus.

Sanglaudos politika, kaip svarbi ES investicijų politika atsigaunant po krizės, visapusiškai parodė savo gebėjimą prisitaikyti ir lankstumą. Tačiau sanglaudos politika dėl to netapo reagavimo į krizę priemone – atitinkamos lankstumo priemonės buvo aiškiai apibrėžtos teisinėje sistemoje, o jų trukmė ribota. Sanglaudos politika išlieka pirmiausia ilgalaikė investicijų politika, skirta socialinei ir ekonominei Europos regionų konvergencijai, laikantis ES prioritetų. Sanglaudos politika toliau sėkmingai siekiama pagrindinio tikslo – stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir įgyvendinti Sąjungos politinius prioritetus, kaip antai žaliają ir skaitmeninę pertvarką, ir tai bus daroma toliau, visų pirma pagal 2021–2027 m. kartos programas.

II. KOMISIJOS ATSAKYMAI Į PAGRINDINES EUROPOS AUDITO RŪMŲ PASTABAS

1. Nacionalinių valdžios institucijų prioritetų nustatymas krizės ir ekonomikos gaivinimo priemonėms

Komisija mano, kad valstybės narės teisingai nustatė, kokių krizių valdymo ir ekonomikos gaivinimo priemonių naudojimui teikti pirmenybę, siekiant užtikrinti, kad paveikta veikla būtų pritaikyta prie naujų aplinkybių, kad nebūtų prarasti jau investuoti ištekliai ir kad fondai padėtų sumažinti pandemijos poveikį sanglaudai. Taip pat pažymima, kad papildomas finansavimas pagal REACT-EU galimybę investuoti suteikė anksčiau, nei prasidėjo 2021–2027 m. programos, siekiant sumažinti atotrūkį tarp 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. laikotarpio ir prisidėti prie ekonomikos gaivinimo².

2. Lygiagretus skirtingų finansavimo srautų įgyvendinimas

Komisija pripažįsta, kad įgyvendinant sanglaudos politikos fondus, visų pirma REACT-EU, ir EGADP, būtinas koordinavimas ir papildomumas.

Dvigubo finansavimo riziką iš esmės mažina keli mechanizmai ir nuostatos. Tiek valstybės narės, tiek Komisija ypatingą dėmesį skiria tam, kad būtų išvengta dubliavimosi. Pirma, pagal BNR 63 straipsnio 9 dalį 2021–2027 m. programavimo laikotarpio išlaidos, įtrauktos į mokėjimo paraišką vienam iš fondų, negali būti įtrauktos į kitą paraišką gauti paramą iš to paties fondo arba pagal kitą priemonę. Šios tvarkos jau buvo laikomasi 2014–2020 m. laikotarpiu, o vykdant audito veiklą yra ir toliau bus atidžiai stebima, kaip jos laikomasi. Ši nuostata taip pat aiškiai pabrėžta atrankos kriterijuose, taikomuose valstybėse narėse atrenkant projektus.

Antra, programavimo dokumentuose, t. y. partnerystės susitarime, programose ir teritoriniuose teisingos pertvarkos planuose, reikalaujama aprašyti sanglaudos politikos ir kitų Sąjungos priemonių papildomumą ir sinergiją, siekiant išvengti dubliavimosi ir sudaryti sąlygas bet kokiai galimai dvigubo finansavimo rizikai numatyti.

Tiek 2021–2027 m. programų partnerystės susitarimuose, tiek nacionaliniuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytas papildomumo su kitomis priemonėmis aprašymas. Tai yra tolesnių koordinavimo susitarimų pagrindas siekiant, kad būtų užtikrintas papildomumas ir išnaudojama įvairių priemonių sinergija.

Regioninės ir miestų politikos GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD tarnybos buvo tinkamai įtrauktos į valstybių narių pagal EGADP pasiūlytų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų vertinimą, taip užtikrinant visapusišką sinergiją ir žinias apie valstybių narių tikslus pagal EGADP ir sanglaudos politikos fondus. Be to, pagal su Komisija pasirašytus veiklos susitarimus valstybės narės taip pat įsipareigoja kartu su suinteresuotaisiais subjektais organizuoti metinį renginį, kad aptartų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano ir kitų ES programų įgyvendinimo papildomumą, sinergiją, suderinamumą ir nuoseklumą³.

² Žr. Audito Rūmų 36 pastabą ir 2 langelį.

³ Žr. Audito Rūmų 40 pastabą.

3. Stebėseną ir ataskaitų teikimas

Siekdama užtikrinti didesnę sanglaudos politikos finansavimo naudojimo sveikatos priežiūros (įskaitant skiepijimą), verslo rėmimo ir sutrumpinto darbo laiko tvarkos tikslais skaidrumą ir atskaitomybę, Komisija paskelbė 32 neprivalomų COVID-19 rodiklių rinkinį. Valstybės narės juos plačiai taiko, kad padėtų valdžios institucijoms ir Komisijai stebėti ir vertinti, kaip per pandemiją buvo naudojamas sanglaudos politikos finansavimas, įskaitant REACT-EU išteklius.

Komisija tebėra įsipareigojusi informuoti savo piliečius apie visas viešąsias išlaidas. Dėl šios priežasties atvirųjų duomenų platformoje⁴ Komisija sukūrė tris sąveikiąsias suvestines apie tai, kaip krizės metu valstybės narės panaudojo sanglaudos politikos finansavimą. Suvestinėje pateikiama informacija apie valstybių narių išlaidas, visų pirma pagrindinėse srityse – **sveikatos, verslo ir tiesioginės paramos žmonėms**⁵.

III. KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ REKOMENDACIJAS

1. 1 rekomendacija. Išanalizuoti sanglaudos politikos, kaip reagavimo į biudžeto krizę priemonės, tinkamumą

Tikslinė įgyvendinimo data: iki 2024 m. pabaigos

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

2. 2 rekomendacija. Atidžiai stebėti REACT-EU įsisavinimą, kad prireikus būtų teikiama parama, orientuota į rezultatus

Tikslinė įgyvendinimo data: nedelsiant

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija toliau stebės ir teiks paramą vadovaujančiosioms institucijoms įgyvendinant REACT-EU prioritetus. Kartu Komisija nustatys programas, kurioms kyla lėšų naudojimo sunkumų, ir bendradarbiaus su institucijomis, atsakingomis už programas, kad kuo labiau padidintų REACT-EU išteklių potencialą. Pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybės narės turi užtikrinti, kad bendrai finansuojama veikla veiksmingai padėtų siekti tikslų ir tikslinių veiklos rezultatų rodiklių.

---

⁴ Kovos su koronavirusu rezultatų suvestinė. ES sanglaudos politikos atsakas. REACT-EU suvestinė. Sanglaudos politikos koronaviruso rodiklių apžvalga

⁵ Žr. Audito Rūmų 73–79 pastabas.